

ای نام تو بهترین سرآغاز

دور را می توان اسنادی صوتی متعلق به سال‌های ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۶ شمسی و قدمتی حداقل ۳۰ ساله دانست که بخش اعظم آن‌ها متعلق به دهه ۴۰ شمسی بوده و عمری ۴۰ ساله دارند. تعداد ناچیزی صفحه‌های ۳۳ دور نیز از سال ۱۳۵۷ به بعد در خارج از کشور (فرانسه و آمریکا) ضبط و منتشر شده‌اند که آثار ضبط شده در فرانسه، از ارزش و اهمیت هنری بسیار بیشتری برخوردارند. گذشت سریع زمان سبب خواهد شد که با اندک تاخیر و تامل در اهتمام جدی به گردآوری سازمان یافته این آثار، عمر متوسط آن‌ها از ۸۰ سال تجاوز کرده و سامان دادن آرشیوی جامع از صفحه‌های فارسی، هنگامی اقدامی ضروری و فرهنگی تلقی شود که تحقق آن دشوارتر و پرهزینه‌تر از امروز باشد.

۳- عادت اهل پژوهش به توجه سنتی به میراث مکتوب و مخطوطات، از اهمیت و ارزش میراث صوتی دیروز و میراث صوتی-تصویری امروز برای کاوشگران آینده نخواهد کاست. هم اکنون حجم مدارک صوتی و تصویری که هرروزه تولید می‌گردد و باید در آرشیوهای گوناگون نگهداری شوند، دائم التزاید است و در آینده دیسکها و انواع حافظه‌های نگهدارنده دیتا، بیش از کتابخانه‌ها و نسخ خطی امروز، مورد مراجعه قرار خواهند گرفت. در همین راستا، نگهداری نسخ اصلی صفحه‌های فارسی و تبدیل و انتقال صحیح آنها به فایل‌های صوتی، ضرورتی انکارناپذیر در ماندگارسازی بخشی از آثار و تاریخ موسیقی ماست که حداقل دوره‌ای هشتاد ساله را پوشش می‌دهد.

صفحه‌های فارسی و ایران فرهنگی

شاید قبل از هر چیز تکیه نکردن بر صفحه‌های سنگی ۷۸ دور و مطرح کردن دامنه نسبتاً گسترده صفحه‌های ۳۳ و ۴۵ دور در کنار صفحه‌های سنگی به عنوان مصداقی از گنجینه گسترده میراث ایران فرهنگی، برای مخاطبان این فصلنامه، تعجب برانگیز باشد. کلام نخست این شماره شاید گام کوچکی در تبیین این موضوع به حساب آید:

۱- دریای گسترده صفحه‌های فارسی (که در مقام مقایسه با صفحه‌های منتشرشده به سایر زبانهای دنیا تعداد عناوین و شماره نسخ آن ناچیز و بسیار محدود می‌باشد) به دلیل تنوع محتویات آن‌ها اعم از موسیقی در فرم‌های گوناگون آن، نغمه‌های مذهبی (قرآن، اذان، مناجات، مرثیه و تعزیه)، فرهنگ عامه و فولکلور استانها، مناطق و اقوام و خرده فرهنگ‌های گوناگون، ادبیات قدیم و امروز با صدای شاعران معاصر، قصه و ادبیات کودکان، سخنرانی‌ها، مارش‌ها و سرودها و نغمه‌های حماسی و... منبعی استثنایی برای پژوهشگران عرصه‌های گوناگون می‌باشند. پژوهشگر آگاه، قادر است از این دریای گسترده که همه گونه متاع خوب و بد را در دل خود دارد، مروارید و مرجان گرانبها و بی‌ظنیر مستنداتی منحصر به فرد را صید کند.

۲- صفحه‌های سنگی ۷۸ دور تاریخی تقریباً ۶۰ ساله، منتهی به سال‌های پایانی دهه ۳۰ شمسی دارند و صفحه‌های وینیل ۴۵ و ۳۳

جاودانگی، آنها را بسوی یکدیگر می‌کشد. یافتن و پیوند دادن یاخته‌های این هویت، در تمام عرصه‌ها و صحنه‌های فرهنگی و تمدنی تلاشی ضروری است که بایستی مستمرا مورد توجه و پیگیری قرار گیرد. با دیسکوگرافی فارسی، مستندسازی بخش کوچکی از این حرکت گسترده محقق شده و ظرف صفحه‌ها و آثار ضبط شده، نقشهای زیبا و بی بدیلی از پیوند تار و پود موسیقی و شعر و ادب در پهنه ایران فرهنگی را تا به امروز، حفظ کرده است.

در این شماره و شماره‌های دیگر، به معرفی نمونه‌هایی از صفحه‌های گوناگون ۷۸، ۴۵ و ۳۳ دور در کنار سایر اسناد مکتوب خواهیم پرداخت که گوشه‌هایی از حیات ایران فرهنگی را روشن می‌کند.

دربین صفحه‌هایی که تدریجا معرفی خواهند شد، آثاری ضبط شده در دهلی، باکو، تفریس، تهران، بغداد، استانبول و نقاط دیگر وجود دارند. مدارک دیسکوگرافی، اسناد مکتوب و عکسهای متناسب با موضوع نیز، همراه با صفحه‌ها، به خوانندگان گرامی تقدیم خواهد شد.

۴- عدم انطباق مرزهای سیاسی با مرزهای فرهنگی، حقیقتی است که پژوهشگر عرصه فرهنگ و تمدن، لابد از توجه بدان می‌باشد. متوقف ماندن در پشت مرزهای سیاسی ترسیم شده در نقشه‌های جغرافیا در یافتن مدارک و مستندات فرهنگی، بخش بزرگی از آنچه باید بیابیم، ببینیم و بیاموزیم را در محاق قرار می‌دهد. موسیقی ایرانی همپای شعر فارسی در پهنه ایران فرهنگی منشاء پیوند تمدنی و خلق آثار ماندگاری است که بخش بسیار کوچکی از آن و متعلق به دوره- ای با عمری تقریبا صد ساله، در شکل صفحه‌ها و آثار صوتی ضبط شده، تعیین یافته است.

۵- ایران فرهنگی همواره بستری آرام و حمایتگر نسبت به خرده فرهنگها بوده و کارکرد هنری و فرهنگی آنها را در پناه خویش حفظ کرده است. مصداقی از این حقیقت تاریخی را در آثار ضبط شده در اقصی نقاط ایران فرهنگی می‌توان یافت. صفحه‌هایی مبتنی بر آثاری از امیرخسرو دهلوی تا غزلها، مرثیه‌ها و نعتهای قوالان لاهوری و یا ضبط شده‌هایی کهن از فرهنگ پارسیان مقیم شبه قاره و گجرات تا مقامهایی که فضای قونیه را بهمراه عطر کلام مولانا انباشته می‌سازد و یا گوشه ماوراءالنهر از راست پنجگاه که با رودکی و بوی جوی مولیان، سلولی از وجود ایران فرهنگی را می‌سازد تا یادگارهایی از بیات قاجار و سه‌گاه قفقازی تا حوره کردی و مقامهای هفت‌گانه موسیقی عربی و نغمه‌های دودوک ارمنی و ترانه‌های محلی آسوری و و همه مصادیقی از این پیکره تقطیع شده‌اند که میل به بقا و

برای تهیه مجلدات سالهای اول، دوم و سوم و سایر آثار مجموعه مدارک و مستندات تاریخی ضمیمه صفحه سنگی از طریق آدرس پست الکترونیک سایت www.persiandiscography.com درخواست خود را ارسال فرمایید.